GAGALAR PATİLER
ve
başka güzel şeyler

Faruk Duman 1974 yılında Ardahan'da doğdu. Ankara'da DTCF Kütüphanecilik Bölümü'nü bitirdikten sonra bir süre Bilkent Üniversitesi Kütüphanesi Sanat Bölümü'nde çalıştı. 2003-2018 yılları arasında Can Yayınları'nda Türk Edebiyatı editörlüğü yaptı. Arkadaşlarıyla birlikte *Sarnıç* ve *Öykü Gazetesi*'ni çıkardı.

Kitapları

Öykü: *Seslerde Başka Sesler* (1997), *Av Dönüşleri* (1999, Sait Faik Hikâye Armağanı), *Nar Kitabı* (2001), *Keder Atlısı* (2004, Haldun Taner Öykü Ödülü), *Sencer ile Yusufçuk* (2009), *Kedi'çin Masallar* (2010), *Baykuş Virane Sever* (2013), *Zeytin Taneleri Birbirine Çarpıyor: Toplu Öyküler* (2019), *Doğa Betiği* (2019), *Kaptan Kanca'nın Bir Macerası ve Öbür Yeni Öyküler* (2019), *Kargasabunu* (2023).

Roman: *Pîrî: Kayıp Denizler Üzerine Bir Anımsama* (2003), *Kırk* (2006), *İncir Tarihi* (2010, Yunus Nadi Roman Ödülü), *Ve Bir Pars, Hüzünle Kaybolur* (2012), *Köpekler İçin Gece Müziği* (2014, Dünya Kitap Ödülü ve Necati Cumalı Edebiyat Ödülü), *Sus Barbatus! 1* (2018, Orhan Kemal Roman Armağanı ve Cevdet Kudret Roman Ödülü), *Sus Barbatus! 2* (2020), *Sus Barbatus! 3* (2021), *Ayazma Kahvesi Âşıkları* (2024), *Balıklarla İlgili Rivayet* (2025).

Deneme: *Adasız Deniz ve Aperitifler / Defterden Notlar* (2010, Memet Fuat Deneme Ödülü), *Tom Sawyer'ın Kitap Okuduğu Kulübe* (2015), *Yazmalı Defter* (2017).

Çocuk kitapları: *Gagalar, Patiler ve Başka Güzel Şeyler* (2009), *Jüpiter'in Eteği* (2009), *Cüce Prens* (2011), *Kelile ve Dimne* (2013).

Seda Ersavcı 1982'de Ankara'da doğdu. Ankara Üniversitesi Dil Tarih ve Coğrafya Fakültesi, İspanyol Dili ve Edebiyatı Bölümü'nü bitirdikten sonra Universitat Autònoma de Barcelona'da Karşılaştırmalı Edebiyat ve Edebiyat Teorisi yüksek lisansı ve doktorası yaptı. İngilizce ve İspanyolcadan çevirilerin yanı sıra editörlük yapmakta, resimle uğraşmaktadır.

Faruk Duman'ın
YKY'deki kitapları

Kaptan Kanca'nın Bir Macerası ve Öbür Yeni Öyküler (2019)
Köpekler İçin Gece Müziği (2020)
Pîrî: Kayıp Denizler Üzerine Bir Anımsama (2020)
Tom Sawyer'ın Kitap Okuduğu Kulübe (2020)
Sus Barbatus! 2 (2020)
Sus Barbatus! 1 (2021)
İncir Tarihi (2021)
Ve Bir Pars, Hüzünle Kaybolur (2021)
Sus Barbatus! 3 (2021)
Seslerde Başka Sesler (2022)
Av Dönüşleri (2022)
Nar Kitabı (2022)
Kargasabunu (2023)
Balıklarla İlgili Rivayet (2025)

Doğan Kardeş
Kelile ve Dimne (2024)
Jüpiter'in Eteği (2024)
Gagalar, Patiler ve Başka Güzel Şeyler (2026)

FARUK DUMAN

GAGALAR PATİLER

ve başka güzel şeyler

Resimleyen
Seda Ersavcı

YKY
YAPI KREDİ YAYINLARI

A

Aslan

Kitabımıza ormanlar kralı aslanla başlıyoruz. Aslan, yemek yemeyi çok sever, bunun için ormanın içinde değil, kıyısında yaşar. Açık araziye, yani ağaçsız bölgelere yakın olmak ister, çünkü buralarda karnını daha rahat doyurur. Öbür hayvanlarla görüşme yapacağı zaman tahtına oturmaya bayılır, bu yüzden parmaklarını şaklatır ve yardımcıları hemen aslanın yanına gelir. Elbette eli boş gelmezler, kralın makam aracı da yanlarında bulunur. Aslan onlara her seferinde şöyle der: Yine nerede kaldınız bakayım? Onlar da bu soruyu hep şöyle yanıtlarlar: Tellallara bilgi verdik efendimiz! Tellalların görevi hayvanlar toplantısını ormanın her yerinde duyurmak olduğu için aslan bu bahaneyi genellikle hoş karşılar. Sonra makam aracına kurulur, yolculuk başlar. Taht ormanın ortasındadır, toplantı günlerinde tahtın çevresi bir panayır yerine benzer. Aslan makam aracından iner, tahtına çıkar ve şöyle güzelce bir kükrer. Bu kükreme hayvanlar toplantısının başladığı anlamına gelir.

Aslan, birilerini dinlediği, dikkatini bir noktada topladığı zaman genellikle gözlerini kısar. Böylece gözlerinin üstündeki sarı tüyler bir perde gibi aşağı iner. Bu

durumu bilmeyenler onun uyuduğunu zannedebilirler. Oysa o torunlarını dinleyen yaşlı bir dede gibi dikkat kesilmiştir. Hiçbir şey aslanın dikkatinden kaçmaz. Öylesine güçlü pençeleri vardır ki bu pençeler onun dikkati gibidir. Söylediklerini unutmaz, verdiği sözlerin arkasında durur. Kükreme işi bittikten sonra ön ayaklarını ileriye uzatır, iyice gerinerek, Arkadaşlar, diye konuşmaya başlar, duyduğuma göre bazı arkadaşlarımızın ambarları boşalmaya başlamış. Daha yaz yeni başladı. Bu kadar kısa sürede kimse koskoca ambarı yiyip bitiremeyeceğine göre aramızda başkalarının ambarına göz dikenler var. Derken geveze hayvanlardan biri aslanın sözünü illa ki keser: Herkesin ambarı kendine efendimiz! Aslan bu lafa sinirlenir. Böyle durumlarda pençelerini yukarı kaldırıp aşağı indirerek sinirlerini yatıştırmaya çalışır: İyi o zaman, diye kükrer, karnı büyük olanın ambarı da büyük olsun! Oysa ben karnı büyük bir sürü tembel biliyorum.

Bazen öyle bir öfkeye kapılır ki, gümbürtüsünden ağaçların yaprakları titrer, hatta birdenbire yağmur yağmaya başlar. Bu, toplantının bittiği anlamına gelir. Aslan hemen yardımcılarını çağırır, makam aracı yanına gelir, o yine karnını rahatça doyurabildiği düzlüğüne gider. Bir dahaki toplantı da kim bilir ne zaman yapılır. Aslan böyle sabırsız ve öfkelidir, hayvanların içinden de yalnızca gevezeler söz aldığı için, ormanda işler bir türlü yoluna girmez. Ormanların kralı, en çok geceleri sever. Çünkü böylece pençelerinin ucunu burnunun üzerinde gezdirerek rahat rahat uyur.

Ahtapot

Ahtapot, denizde yaşayıp da yüzmeyi öğrenememiş tek hayvandır. Yüzlerce yıl önce ahtapotun kolları yoktu. Suyun dibine yakın bölgelerde yaşar, böylece atını sağlam kazığa bağlamış olurdu. Çünkü, ne olur ne olmaz, yere yakın olsundu da gideceği yere varsın yürüyerek gitsindi. Gelin görün ki bu durum onu çok üzüyordu. Gözlerini açıp çevresine baktığı zaman herkesin güzel güzel yüzdüğünü görmüyor muydu, kahroluyordu işte o zaman. Kendisini beceriksiz, işe yaramaz bir deniz yaratığı olarak görüp günlerini üzüntü içinde geçiriyordu. Böylece gayret gösterip öbürleri gibi yüzmeye karar verdi. Gel zaman git zaman ahtapotun içinden altı tane kol çıktı ve bu kollar uzayıp gitti. Hayvan böylece sahilde boğulma tehlikesi geçirip de çırpınan acemi yüzücüler gibi kollarını indirip kaldırmaya başladı. Gerçi zamanla kendi işini görür, bir yerden bir yere gidip gelir oldu ama buna da yüzmek denir mi bilmem. Değil altı, on altı tane kolu da olsa ahtapot acemi bir yüzücü olarak kalacak.

Arı

Arılar ormanın en çalışkan hayvanlarındandır. Çoğu hayvan kendi karnını doyurup ondan sonra güzel bir uyku çeker ama arılar böyle değildir. Arıların dev gibi kovanları vardır, ormana bahar geldiği zaman bu kovanlardan çıkıp vızır vızır çalışmaya başlarlar. Durup dinlenmeden çalışırlar hem de. Yorulmak nedir bilmezler. Arıların çalışma yerleri, çiçek tarlalarıdır. Çiçeklere konup konup kalkar, böylelikle bal yapmak için kendilerine lazım olan malzemeyi toplarlar. Bunu yaparken hem kendi işlerini görürler, hem de ormana çeşit çeşit yararları dokunur. Örneğin çiçeklerin yaşayıp çoğalmalarını sağlarlar. Bir çiçekten aldıkları tozu bir başkasına taşıdıkları için onların döllenmesine yardımcı olmuş olurlar. Ayrıca tarlalarda yaşayan zararlı böcekleri de öldürürler. Deyim yerindeyse tarlalar arıları dört gözle bekler. Bununla bitmez elbette, arılar, yaptıkları balı öbür hayvanlarla paylaşırlar. Şöyle düşünelim; kovan, komşu hayvanlara sunulmuş bir şekerlik gibidir. Ama çoğu zaman bu iyilikler karşılıksız kaldığı gibi arı kovanları kötü

niyetli kişilerce yağmalanır. Arılar da kovanlarını kendi yurtları gibi gördüğünden, yurtlarını korumak için bu saldırılara göğüs germişlerdir elbette. Belki bu yüzden, ormanda en çok arılar türkü yakmıştır. Örneğin,

Aslan yatağına tilki giremez
Girse bile gonca gülün deremez
Zalim düşman muradına eremez
Eğil dağlar geçeceğim yurduma
Kadir mevlam kolaylık ver orduma

türküsünü arılar yakmıştır. Arılar annelerine *kraliçe* derler. Kraliçenin karnı bir türlü inmez, çünkü o eski çağların ana tanrıçaları gibi, doğurmayı iş edinmiştir. Gönül ister ki ormandaki bütün anneler böyle çalışkan çocuklar doğursun!

At

At, doğayı çok sever. Belki de hayvanların içinde doğaya en düşkün hayvan attır. Bu yüzden at ormanın içinde değil de açık arazide yaşamak ister. Çünkü sık orman onun hareketlerini kısıtlar ve koşmasını engeller. Ayrıca güzel manzaralara bayıldığı için dağı, ormanı uzaktan şöyle bir görmeyi ister. Arazinin ortasında durur ve uzun kirpiklerini açıp kapatarak doğayı seyre dalar. Sonra durup dururken koşmaya başlar. Koşmak, sanki ansızın aklına gelmiştir. At, rüzgârı burnunun ucunda hissetmek ister. Ne kadar hızlı koşarsa rüzgâr ona o kadar yaklaşacaktır. Hem sadece burnunda mı, onu bedeninin her yanında hisseder; kulaklarında, bacaklarında, yelelerinde, her yanında. At aynı zamanda arkadaşlarıyla oynamayı da sever. Bu yüzden karnını onlarla yan yana doyurur, onlarla yan yana uyur, yan yana koşar. Çok eski zamanlarda at yalnızca bu saydığımız işleri yapar, günlerini huzur içinde geçirirdi. Ama uzun zamandan beri atın sırtına insanlar biniyor. Onlarla iyi dost olduğu için de mutlu görünüyor.

Ayı

Ayının o hantal gövdesinin altında sevimli bir çocuk vardır. Öyle olmasa bütün gün bal peşinde koşar mıydı? Ayı ormanın her yerinde yaşayabilir, zaten yaz sabahları uyuduğu mağaradan çıkıp da ormanda dolaşmaya başladığı zaman kendini bu gezintiye öyle kaptırır ki keyfine diyecek olmaz. Sağ taraf senin, sol taraf benim, dolaşır durur. Ağaçların gövdelerini inceler, çürümüş ağaçların kovuklarına girip çıkar. Bu onun için bir oyundur ve o da oyun oynamayı çok sever. Ayının rengi genellikle kahverengidir ama bu renk ayıdan ayıya değişir. Boz ayılar vardır örneğin, kül rengi olanları da. Kutup ayıları beyaz olur. Bunlar karda yaşadıkları için zamanla kar rengini almışlardır. Orman ayıları yazık ki bu beyaz arkadaşlarını hiç görmemişlerdir.

Neyse, biz gelelim orman ayısının yolculuğuna. Ayı erken kalkar ve hemen ininden çıkıp dolaşmaya başlar. Sabah kahvaltısını geciktirmekten hoşlanmaz. Kahvaltı gecikirse ayı sinirli olur, o zaman da vay ona yaklaşanın haline! Neyse ki ayı balı nerede bulacağını iyi bilir. Böy-

lece ilk iş arıların kovanına giderek kahvaltısını yapar. Ama bu iş her zaman öyle kolay olmaz. Arılar emeklerine saygı gösterilmesini ister. Ayı eğer peteklerin dolmasını beklememişse, hele bir de kovana zarar vermişse arılar tarafından bir güzel cezalandırılır. Arılar ayıya göre küçük hayvanlardır ama birleştikleri zaman bırakın ayıyı, ormanlar kralı aslanı bile cezalandırabilirler. Bu durumda ayı hemen tabanları yağlayıp oradan uzaklaşmaya bakar. Ne de olsa o hantal gövdesine karşın iyi bir koşucudur ve gidip kendini derenin içine atar. Böylece hem biraz yıkanmış hem de arıların ısırdığı burnunu soğutmuş olur.

B

